

Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně
akademický rok 2016/2017

Vysokoškolská kvalifikační práce - bakaláři (diplomová práce)
posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta, vč. titulů: Dita Valerianová
Název práce: Single Player

Slovní hodnocení:

Dita Valerianová popisuje svou předešlou tvorbu jako deníkové záznamy. Píše také o psychologickém podtextu a začarovaném kruhu, který spojuje se skupinovými terapiemi. Malovala především vlastní portrét ve všedních i snových situacích a monochromní textové obrazy, na nichž můžeme číst útržky většinou rezignovaných myšlenek.

Její dosavadní tvorba by se tedy možná dala popsat jako arteterapeutický obraz psychické nejistoty či krize dospívajícího člověka – ať už jde o obraz pravý, nebo fingovaný. Její malba slouží spíše ke zobrazení nebo zapsání myšlenky a není formálně kultivovaná. Dlouhodobě volí malé formáty, protože “zjistila, že v menším formátu získá malba lepší úroveň i po formální stránce věci”. Tato Dítina formulace je samozřejmě snadným terčem ke kritice, protože v ní můžeme číst i jaksi “menší formát” jejího zájmu o malbu.

V bakalářské sérii ale Dita k malému formátu došla v průběhu práce, v jejím začátku totiž malovala autoportrét v životní velikosti. Pak ale zhodnotila svůj plán vyjádření myšlenky mnoha převleků/identit a zároveň své časové možnosti a správně se rozhodla malované postavy zmenšit a navýšit jejich počet. Velikost nyní i blíže odkazuje k jejímu inspiračnímu zdroji: postavčkám z počítačových her. Ke zralému přístupu k jakékoli zkoušce patří podobné zhodnocení stavu věcí, svých možností, a následné rozhodnutí se pro formu, která bude v dané situaci nejlépe fungovat.

Z více možností křížení a posunů identit, které se tu potkávají (mladší věk, současný věk, převlečená žena nebo přímo fiktivní muž) si Dita vybrala převlékání se za muže či teenagera, které rozvíjí prostřednictvím outfitů (výběru oděvu). Motiv převleku vyjadřuje volným chlapeckým oblečením a sem tam přidává i změnu barvy kůže a etnického původu, který v počítačových hrách stejně snadno “visí na ramínku” jako pouhý oděv. Ve tváři jsou některé portréty spíše chlapecké a jiné spíše dívčí nebo “neodhadnutelné”, což sérii dodává zvláštní půvab. Doporučuji ještě promyslet zařazení portrétu, který spojuje tmavou kůži s temnou stránkou osobnosti (dark side v nápise na tričku), může vyznít lacině a rasisticky. Pokud by byl tento obraz jediný se změněnou barvou kůže, významově posune a znejistí celý cyklus.

Svou myšlenku se Dita rozhodla rozvíjet i v jiných médiích, hlavně jako fotografický autoportrét. Kromě klasické sexuálně motivované transvestie se tím dotkla i estetiky narcistního selfie, módních blogů a příbuzných forem sebe prezentace. Dostala se také k performance, s níž přímo spojila své vystoupení v rámci bakalářské zkoušky.

Pokud bychom pátrali po dalších vzorech z oblasti umění, kromě těch, které Dita Valerianová zmiňuje ve svém textu, určitě nesmíme vynechat mistryni převleků Cindy Sherman, přestože její změna identity často nezahrnuje změnu pohlaví. To naopak velmi přímočarým způsobem změnila polská umělkyně Katarzyna Kozyra, když s nalepeným penisem a kamerou schovanou v igelitce pronikla do pánských lázní, aby zde tajně pořídila videozáznam. V souvislosti s počítačovými postavami můžeme uvést práci Milana Saláka Generation z roku 1999, kde své přátele vymodeloval v počítačovém programu, aby se stali herními typy.

Převleky a změny identity jsou velmi inspirativní a naprosto zásadní součástí lidské historie a kultury, nacházíme je snad ve všech oblastech od divadla přes tanec, film, literaturu i hudbu až po

VUT1100005950

Č.j. /FaVU/2017

.. 2 -06- 2017

Zodpovídá: *STUD. ODD.*

filozofické a náboženské představy, kde se můžeme dostat i k úvahám o možnostech dalších životů. Nebo alespoň různých rolí v tom jediném, který aktuálně prožíváme.

Když si chtěla zahrát, převlékala se dřívější Dita do mužské kůže nevědomky a zcela přirozeně, "jako když čte člověk knihu". Tato výstižná Ditina formulace nám může připomenout sílu představivosti a empatie, která umožňuje prožívání jiných příběhů.

Otázky k rozpravě:

Formální stránka malby a práce se sérií obrazů jako jedním celkem

Výběr a kombinace zvolených médií, význam a souvislost všech částí bakalářské práce

Možnosti znázornění převleku za opačné pohlaví

Závěrečné hodnocení:

Bakalářskou práci doporučuji k přijetí.

Návrh klasifikace: B

Posudek vypracoval(a): MgA. Patricie Fexová

Datum: 28. 5. 2017

Podpis:

